



Uudenmaan ELY-keskus
kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi

Poikkeaminen luonnonsuojelulain 70 §:n 1 momentin ja 78 §:n 2 momentin mukaisista viitasammakon, täplälampikorenon, lummelampikorenon ja idänkirsikorenon suojelusäännöksistä

HAKIJA

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Hakijan yhteyshenkilö: Mikko Koho

HAKEMUS

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) hakee Hämeen ELY-keskukselta luonnonsuojelulain (9/2023) 83 § 1 momentin nojalla lupaa poiketa luonnonsuojelulain 78 § 1 momentissa tarkoitettujen eläinlajien (viitasammakko, täplälampikorento, lummelampikorento ja idänkirsikorento) osalta 78 § 2 momentin kiellosta sekä 70 §:n kiellosta luontodirektiivin artiklassa 16 (1) mainituilla perusteilla.

Lupa tarvitaan Uudenmaan maakunnassa Lohjalla sijaitseville, Nummi-Pusulan lintuvesiin kuuluville Vaanilanlahdelle, Savijärvelle ja Kutsilanselälle lintuvesikunnostusten (ruoppaukset) toteuttamiseksi. Kunnostettavat alueet kuuluvat Nummi-Pusulan lintuvesien Natura 2000 -alueeseen (FI0100042 SPA, (Vaanilanlahti lisäksi FI0100102 SAC)). Kunnostukset toteutetaan osana Uudenmaan ELY-keskuksen Helmi-elinympäristöohjelmaa.

Hankkeen tausta ja tavoitteet

Nummi-Pusulan lintuvesiin kuuluvien Vaanilanlahden, Savijärven ja Kutsilanselän Natura-lintuvesialueen kunnostuksen ensisijaisena tavoitteena on lisätä erityisesti vesilinnuille soveltuvia poikkeuselinympäristöjä sekä ruokailu- ja levähdysalueita. Kunnostus parantaa kyseisen Natura-alueen suojeluperusteena olevien lintulajien sekä muun vesi- ja rantalinnuston tilaa. Samalla edistetään vesiensuojelua ja kosteikkoluonnon monimuotoisuutta. Kaikkien kolmen em. kohteen lintuvesikunnostukset ovat yleisen tarpeen mukaisia hankkeita, joilla edistetään luonnonsuojelua. Kunnostuksessa lisätään kunkin lintuveden Natura-alueen avovesialueen määrää ja kasataan vesi- ja loppilintujen pesintään soveltuvia pesimäsaarekkeitä ruopatusta massasta. Avovettä lisätään kaivamalla pois kiinteää ja kelluvaa sammal-, luhta- ja vesikasvillisuutta.

29.9.2025

Ruoppausmassoja on tarkoitus käyttää alueelle tehtävien pesimäsaarekkeiden vahvistamisessa. Vaanilanlahdella ja Savijärvellä ruoppausmassoilla vahvistetaan myös karjan kulkureittejä Natura-alueen sisäpuolella. Näistä tarkoituksista ylijäävät ruoppausmassat läjitetään ja loppusijoitetaan läheisille peltoalueille parantamaan maan rakennetta ja kasvukuntoa sekä tasoittamaan viljelyn kannalta epäedullisia korkeuseroja pellon pinnanmuodoissa.

Ruoppausmassojen määrä on Vaanilanlahdella 28 200 m³, Savijärvellä 42 000 m³ ja Kutsilanselällä 31 800 m³.

Uudenmaan ELY-keskus on hakenut Etelä-Suomen aluehallintovirastolta vesitalousluvut kaikille kolmelle osa-alueelle.

Vaanilanlahdelle suunnitellut kunnostukset sijoittuvat pääosin yhteisille vesialueille kiinteistöillä RN:o 444-443-876-2, 444-451-876-1, 444-456-876-1 sekä pieneltä osin kiinteistöille 444-456-1-55 ja 444-451-1-2 Lohjan kaupungissa.

Savijärvellä kunnostukset sijoittuvat kiinteistöille RN:o 444-535-1-23, 444-417-876-1, 444-535-1-22 ja 444-543-1-16 Lohjan kaupungissa.

Kutsilanselällä kunnostukset sijoittuvat yhteisille vesialueille RN:o 444-417-876-1, 444-448-876-1, 444-412-876-1 ja 444-421-876-1 Lohjan kaupungissa.

Nummi-Pusulan lintuvesille on laadittu hoito- ja käyttösuunnitelma vuonna 2010. Vaanilanlahdesta, Savijärvestä ja Kutsilanselästä on laadittu erilliset hankesuunnitelmat, jotka on viimeistelty hoito- ja käyttösuunnitelman (2010) rinnalla niin, että Natura-alueen suojelutavoitteet ovat tulleet samalla turvatuiksi. Varsinaista Natura-arviointia ei vesitalousluvassa vaadittu, koska tarvearviointin perusteella sille ei ollut tarvetta. Kaikilta kohteilta on lisäksi tehty kevään ja kesän 2024 aikana viitasammakko- ja sudenkorentoselvitykset.

Edellä mainitut hoito- ja käyttösuunnitelma, erilliset hankesuunnitelmat sekä viitasammakko- ja sudenkorentoselvitykset on esitetty poikkeamislupahakemuksen liitteenä.

Hoito- ja käyttösuunnitelman (2010) mukaan kaikilla kolmella kohteella tarvitaan toimenpiteitä, esimerkiksi ruoppauksia, jotka vähentävät vesialueen umpeenkasvua.

Vuonna 2024 toteutetuissa viitasammakko- ja sudenkorentokartoituksissa viitasammakkoa sekä täplä-, lummelampi- ja idänkirsikorentoa havaittiin kaikilta hakemuksessa mainituilta kunnostuskohteilta. Vesitalouslupan lupamääräysten mukaisesti luvan mukaisen kunnostuksen saa tehdä,

29.9.2025

mikäli toimivaltainen viranomainen myöntää luvanhaltijalle tarvittavat luonnonsuojelulain (9/2023) 83 §:n mukaiset luvat poiketa alueella esiintyvien luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämisen- ja heikentämiskiellosta (LSL 78 §) sekä eläinlajien yksilöitä ja eri kehitysasteita koskevista lajirauhoitussäännöksistä (LSL 70 §).

Poikkeamislupaa viitasammakon, täplälampikorennon, lummelampikorennon ja idänkirsikorennon suojelussäännöksistä haetaan koko Helmi-ohjelman periaatepäätöksen ajalle eli vuoteen 2030 asti. Ohjelman rahoitusrakenteesta johtuen kunnostusurakoita joudutaan jakamaan useammalle vuodelle. Todennäköisesti kaikki kohteet valmistuvat vuoteen 2028 mennessä, mutta poikkeamislupaa haetaan silti koko ohjelmakaudelle. Aikataulusuunnitelman mukaisesti kunnostukset aloitetaan Vaanilanlahdelta syksyllä 2025 ja se valmistuu alkuvuodesta 2026. Savijärvi aloitetaan syksyllä 2026 ja se valmistuu alkuvuodesta 2027. Kutsilanselän kunnostus aloitetaan joulukuussa 2026 ja sen on arvioitu valmistuvan alkuvuoteen 2028 mennessä.

Hakemuksen mukaiset perusteet poikkeamiselle

Suomessa viitasammakon, lummelampikorennon, täplälampikorennon ja idänkirsikorennon lisääntymis- ja levähdyspaikat on suojeltu luonnonsuojelulain 78 §:n 2 momentin nojalla. Sen mukaan näiden paikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Eläinlajien yksilöiden ja eri kehitysasteiden suojelusta määrätään lajirauhoitussäännöksissä (LSL 70 §). Toimivaltainen ELY-keskus voi kuitenkin myöntää poikkeuksen lajirauhoitussäännöksistä sekä luontodirektiivin artiklassa 12 että luonnonsuojelulain 78 §:ssä mainitusta heikentämisen- ja hävittämiskiellosta. Poikkeuksen myöntämisen edellytyksistä on säädetty luontodirektiivin 16 artiklassa ja luonnonsuojelulain 83 §:n 3 momentissa. Poikkeus voidaan myöntää, jos:

1. muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole
2. poikkeus ei haittaa kyseisten lajien kantojen suotuisan suojelun tason säilyttämistä niiden luontaisella levinneisyysalueella
3. poikkeamisen perusteena on jokin seuraavista syistä
 - a) luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojeleminen ja luontotyyppien säilyttäminen
 - b) erityisen merkittävien vahinkojen ehkäiseminen, joka koskee viljelmiä, karjankasvatusta, metsiä, kalataloutta sekä vesistöjä ja muuta omaisuutta
 - c) kansanterveyttä ja yleistä turvallisuutta koskeva tai muu erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottava syy, mukaan lukien sosiaaliset ja taloudelliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle
 - d) näiden lajien tutkimus- ja koulutus, uudelleensijoittamis- ja uudelleenistuttamistarkoitukset ja näiden tarkoitusten kannalta tarvittavat lisääntymistoimenpiteet, mukaan lukien kasvien keinotekoinen lisääminen

29.9.2025

e) tarkoin valvotuissa oloissa tapahtuva valikoitu ja rajoitettu kyseisten lajien yksilöiden ottaminen ja hallussapito kansallisten toimivaltaisten viranomaisten määrittelemissä rajoissa.

Uudenmaan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan hanke täyttää poikkeuksen myöntämisen edellytykset, ja hakemuksessa on esitetty poikkeamisen perustelut yllä mainittuihin kohtiin 1, 2 ja 3 a ja c.

Viitasammakko, täplälampikorento, lummelampikorento ja idänkirsikorento on Suomen uhanalaisuusarvioinneissa sijoitettu luokkaan elinvoimainen (LC).

Muun tyydyttävän ratkaisun puuttuminen

Hakemuksen mukaan umpeen kasvavien lintuvesien ainoat realistiset hoitotoimet avovesipinnan lisäämiseksi ovat ruoppaaminen ja keskivedenkorkeuden nosto. Kyseisillä kohteilla veden pinnankorkeuksiin ei ole mahdollista vaikuttaa, joten ruoppaaminen on ainoa vaihtoehto.

TOIMIVALTAINEN VIRANOMAINEN

Ympäristöministeriö on määrännyt (päätös 18.12.2023, VN/34544/2023, VN/34544/2023-YM-2, päätös 7.4.2025, VN/7416/2025, VN/7416/2025-YM2)) Hämeen ELY-keskuksen ympäristö- ja luonnonvarat -vastualueen toistaiseksi käsittelemään ja ratkaisemaan kaikki Uudenmaan ELY-keskuksen Helmi-elinympäristöohjelmaan liittyvät hakemukset poiketa luonnonsuojelulain (9/2023) 70 §:n mukaisista rauhoitussäännöksistä muiden eläinten kuin lintujen osalta sekä 74 §:n kasveja koskevista rauhoitussäännöksistä 83 §:n 1 momentin nojalla sekä hakemukset poiketa yksityisen luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksistä luonnonsuojelulain 54 §:n 1 momentin nojalla. Lisäksi 7.4.2025 päivätyn päätöksen mukaisesti YM:n toimivaltapäätös koskee myös luonnonsuojelulain 78 §:n mukaista lisääntymis- ja levähdyspaikkoja koskevaa hävittämis- ja heikentämiskieltoa.

HÄMEEN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN PÄÄTÖS

Hämeen ELY-keskus myöntää Uudenmaan ELY-keskukselle hakemuksen mukaisesti luvan poiketa viitasammakon, täplälampikorenon, lummelampikorenon ja idänkirsikorenon luonnonsuojelulain 70 §:n 1 momentin ja 78 §:n 2 momentin mukaisista suojelusäännöksistä seuraavin ehdoin:

1. Lupa on voimassa 31.12.2030 saakka
2. Hakemuksen mukaiset toimenpiteet tulee ensisijaisesti pyrkiä toteuttamaan viitasammakon, täplälampikorenon,

29.9.2025

lummelampikorenon ja idänkirsikorenon tärkeiden esiintymispaikkojen ulkopuolella sekä sellaisella tavalla, josta aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa lajien yksilöille sekä lisääntymis- ja levähdyspaikoille.

3. Luvan saajan on seurattava Nummi-Pusulan lintuvesien Natura-alueeseen kuuluvien Vaanilanlahden, Savijärven ja Kutsilanselän viitasammakon, täplälampikorenon, lummelampikorenon ja idänkirsikorenon esiintymien tilaa ja kehitystä 1 ja 3 vuotta ruoppaustöiden valmistumisen jälkeen. Raportit seurannan tuloksista on toimitettava vuosittain 31.12. mennessä ELY-keskukselle.
4. Tämä lupa on pidettävä mukana kunnostustoimia suoritettaessa (esimerkiksi puhelimesta) ja esitettävä pyydettyäessä.

Lupa voidaan peruuttaa osittain tai kokonaan, mikäli sen ehtoja ei noudateta.

PÄÄTÖKSEN PERUSTELUT

Viitasammakko, täplälampikorento, lummelampikorento ja idänkirsikorento ovat luonnonsuojelulain 78 §:n 1 momentissa tarkoitettuja Euroopan unionin tiukkaa suojelua edellyttäviä lajeja, joiden yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen tai heikentäminen on luonnonsuojelulain 78 §:n 2 momentin mukaan kielletty. Viitasammakko on lisäksi luonnonsuojelulain 69 §:n 1 momentin perusteella rauhoitettu laji ja täplälampikorento, lummelampikorento sekä idänkirsikorento ovat luonnonsuojelulain 69 §:n 2 momentin perusteella luonnonsuojeluasetuksessa (1066/2023) rauhoitettuja lajeja. Luonnonsuojelulain 70 §:n 1 momentin mukaan kiellettyä on rauhoitettujen eläinlajien yksilöiden tahallinen tappaminen tai pyydystäminen, niiden pesien sekä munien ja yksilöiden muiden kehitystapojen ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen, ja niiden yksilöiden tahallinen häiritseminen, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla tai muutoin niiden elämänsyklinän kannalta tärkeillä paikoilla.

Viitasammakon lisääntymispaikaksi katsotaan ne vesialueen osat, joissa koirilla on lisääntymisreviirit, joissa pariutuminen ja kutu tapahtuvat, ja joissa nuijapäät elävät. Soidintaminen riittää osoittamaan lisääntymispaikan olemassaolon. Levähdyspaikkaan kuuluvat päivälepopaikat esimerkiksi kasvillisuuden suojissa ja talvehtimispaikat sekä maa- että vesiympäristöissä. Kutualueilla olevia talvehtimispaikkoja lukuun ottamatta levähdyspaikat eivät kuitenkaan ole yksiselitteisesti määriteltävissä.

Täplälampi- ja lummelampikorentojen lisääntymispaikaksi tulkitaan vesialue rantaviivasta niin pitkälle ulospäin kuin vedessä kasvaa kasvillisuutta sekä kapea kaistale rantaviivan kasvillisuutta. Levähdyspaikka sisältää lisääntymispaikan lisäksi vesialuetta ympäröivän

29.9.2025

suojaavan puuston ja muun korkeamman kasvillisuuden. Lisääntymispaikan ympäristössä sijaitsevat naaraiden ja nuorten koiraiden ruokailualueet ovat samoin levähdyspaikkoja, sillä niillä oleilevat yksilöt käyttävät alueiden kasvillisuutta lepäilyyn huonolla säällä ja yön yli. Lisääntymispaikasta kauempana olevat levähdyspaikat eivät kuitenkaan ole yksiselitteisesti määriteltävissä.

Idänkirsikorenon esiintymispaikoilla lisääntymispaikaksi voidaan tulkita vesialueen rantakasvillisuus, jossa laji parittelee ja munii, sekä vesialue, jossa on runsaasti vesikasvillisuutta toukkien suojaksi. Levähdyspaikka käsittää rantaa ympäröivän suojaavan kasvillisuuden, mihin aikuiset suojautuvat yöksi tai sateen ajaksi.

Uudenmaan ELY-keskus hakee Hämeen ELY-keskukselta luonnonsuojelulain (9/2023) 83 § 1 momentin nojalla lupaa poiketa luonnonsuojelulain 78 § 1 momentissa tarkoitettujen eläinlajien (viitasammakko, täplälampikorento, lummelampikorento ja idänkirsikorento) osalta 78 § 2 momentin kiellosta sekä 70 §:n kiellosta luontodirektiivin artiklassa 16 (1) mainituilla perusteilla. Lupa tarvitaan Nummi-Pusulan lintuvesiin kuuluville Vaanilanlahdelle, Savijärvelle ja Kutsilanselälle lintuvesikunnostusten (ruoppaukset) toteuttamiseksi.

Kunnostuskohteet (Vaanilanlahti, Savijärvi ja Kutsilanselkä) sijaitsevat Lohjalla, Nummi-Pusulan lintuedet Natura 2000 -alueella (FI0100042, SPA). Natura-alueen suojeluperusteena on 33 lintulajia. Vaanilanlahti sijaitsee lisäksi Vaanilanlahden Natura-alueella (FI0100102, SAC). Tämän Natura-alueen suojeluperusteena on kolme luontotyyppiä ja täplälampikorento.

Kunnostuskohteet sijaitsevat lisäksi seuraavilla yksityisillä suojelualueilla: Kutsilanselän luonnonsuojelualue, YSA201068
Savijärven luonnonsuojelualue, YSA011960
Vasarlanselän luonnonsuojelualue, YSA201063 (Vaanilanlahti)

Edellä mainittujen suojelualueiden rauhoitusmääräysten mukaan alueilla on sallittu hoito- ja käyttösuunnitelman mukaiset toimet. Nummi-Pusulan lintuvesien hoito- ja käyttösuunnitelmassa (2010) kaikille kolmelle osa-alueelle suositellaan muun muassa ruoppauksia avovesialueiden lisäämiseksi ja umpeenkasvun hidastamiseksi. Hämeen ELY-keskus katsoo näin ollen, etteivät toimenpiteet edellytä luonnonsuojelulain 54 §:n mukaista poikkeamista yksityisten suojelualueiden rauhoitusmääräyksistä.

Hakemuksen mukaisten toimenpiteiden ensisijaisena tavoitteena on lisätä erityisesti vesilinnuille soveltuvia poikue-elinympäristöjä sekä ruokailu- ja levähdysalueita. Samalla edistetään vesiensuojelua ja kosteikkoluonnon monimuotoisuutta. Toimenpiteet kohdistuvat kaikilla osa-alueilla pieneltä osin myös viitasammakon sekä täplä-, lummelampi- ja idänkirsikorentojen esiintymispaikoille. Hakemuksen mukaiset toimenpiteet voivat näin ollen

29.9.2025

hävittää tai heikentää osaa edellä mainittujen lajien Kutsilanselällä, Savijärvellä sekä Vaanilanlahdella sijaitsevista lisääntymis- ja levähdyspaikoista. Toimenpiteet voivat myös aiheuttaa lajien yksilöille luonnonsuojelulain 70 §:n 1 momentissa kiellettyjä vaikutuksia.

Suomessa viitasammakon, lummelampikorennon, täplälampikorennon ja idänkirsikorennon lisääntymis- ja levähdyspaikat on suojeltu luonnonsuojelulain 78 §:n 2 momentin nojalla. Sen mukaan näiden paikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Eläinlajien yksilöiden ja eri kehitysasteiden suojelusta määrätään lajirauhoitussäännöksissä (LSL 70 §).

Toimivaltainen ELY-keskus voi kuitenkin myöntää poikkeuksen lajirauhoitussäännöksistä sekä luontodirektiivin artiklassa 12 että luonnonsuojelulain 78 §:ssä mainitusta heikentämis- ja hävittämiskiellosta. Poikkeuksen myöntämisen edellytyksistä on säädetty luontodirektiivin 16 artiklassa ja luonnonsuojelulain 83 §:n 3 momentissa. Poikkeus voidaan myöntää, jos:

1. muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole
2. poikkeus ei haittaa kyseisten lajien kantojen suotuisan suojelun tason säilyttämistä niiden luontaisella levinneisyysalueella
3. poikkeamisen perusteena on jokin seuraavista syistä
 - a) luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojeleminen ja luontotyyppin säilyttäminen
 - b) erityisen merkittävien vahinkojen ehkäiseminen, joka koskee viljelmiä, karjankasvatusta, metsiä, kalataloutta sekä vesistöjä ja muuta omaisuutta
 - c) kansanterveyttä ja yleistä turvallisuutta koskeva tai muu erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottava syy, mukaan lukien sosiaaliset ja taloudelliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle
 - d) näiden lajien tutkimus- ja koulutus, uudelleensijoittamis- ja uudelleenistuttamistarkoitus ja näiden tarkoitusten kannalta tarvittavat lisääntymistoimenpiteet, mukaan lukien kasvien keinotekoinen lisääminen
 - e) tarkoin valvotuissa oloissa tapahtuva valikoitu ja rajoitettu kyseisten lajien yksilöiden ottaminen ja hallussapito kansallisten toimivaltaisten viranomaisten määrittelemissä rajoissa.

Hakemuksessa on esitetty poikkeamisen perustelut kohtiin 1, 2 ja 3 a ja c.

Suotuisa suojelutaso

Poikkeamisen myöntämisen edellytyksenä on, että viitasammakon sekä täplä-, lummelampi- ja idänkirsikorennon suojelun taso on suotuisa lajien luontaisella levinneisyysalueella, eikä poikkeamisesta ole haittaa eliölajien suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle. Luonnonsuojelulain 3 §:n mukaan eliölajin suotuisalla suojelutasolla

29.9.2025

tarkoitetaan sitä, että laji pystyy pitkällä aikavälillä säilymään elinvoimaisena luontaisissa elinympäristöissään.

Viitasammakko

Viitasammakko on tuoreimman uhanalaisluokituksen mukaan Suomessa elinvoimainen laji (LC). Lajia esiintyy lähes koko maassa. Viitasammakon elinvoimaisuudelle tärkeää on monimuotoinen elinympäristö, joka koostuu sekä vedessä että maalla sijaitsevista lisääntymis-, ruokailu- ja talvehtimisalueista. Vesistöjen umpeenkasvu vähentää lajin lisääntymiselle välttämättömiä elinympäristöjä, sillä viitasammakon lisääntyminen ja yksilönkehitys tapahtuvat avovedessä. Avovesipinta-alan lisääntyminen vesistökunnostusten yhteydessä on sitä välttämätöntä lajin suotuisan suojelutason saavuttamiseksi.

Laji.fi-järjestelmän mukaan viitasammakolla on 32 tunnettua havaintopaikkaa Lohjalla, ja 187 tunnettua havaintopaikkaa koko Uudenmaan alueella.

Viitasammakon esiintymistä Kutsilanselällä, Savijärvellä ja Vaanilanlahdella kartoitettiin vuonna 2024. Kartoitusten perusteella viitasammakko on runsas kaikilla kolmella kohteella. Kutsilanselän tulkittiin kokonaisuudessaan olevan viitasammakon potentiaalista levähdysaluetta, ja viitasammakoiden kutualueita havaittiin melko tasaisesti koko järven alueella. Savijärvellä havaittiin vuoden 2024 kartoituksissa viitasammakkoa tasaisesti joka puolella järveä. Vaanilanlahdella viitasammakkopopulaation havaittiin vuoden 2024 kartoituksissa niin ikään olevan runsas ympäri järveä, ja koko Vaanilanlahden tulkittiin olevan viitasammakon potentiaalista levähdysaluetta.

Hakemukseen liitettyjen ruoppaussuunnitelmien perusteella valtaosa viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikoista sijaitsee ruoppausalueiden ulkopuolella. Toimenpiteet voivat kuitenkin hävittää sekä heikentää osaa viitasammakon lisääntymis- tai levähdyspaikoista sekä aiheuttaa luonnonsuojelulain 70 §:n 1 momentin mukaisten rauhoitussäännösten vastaista häirintää tai vahingoittumista lajin yksilöille. ELY-keskus katsoo kuitenkin, ettei viitasammakon elinalueen ekologinen toiminnallisuus tule häviämään tai heikentymään toimenpiteiden takia. Avoimen vesipinta-alan lisääntyminen voi päinvastoin parantaa viitasammakon elinalueen toiminnallisuutta tulevaisuudessa. ELY-keskus arvioi, ettei toimenpiteistä tule aiheutumaan vahinkoa viitasammakon paikalliselle, alueelliselle tai valtakunnalliselle suojelutasolle, kun otetaan huomioon lajin tiedossa olevien esiintymien kokonaismäärä Uudenmaan alueella ja lajin koko levinneisyysalueella Suomessa.

Korennot

29.9.2025

Täplä-, lummelampi- ja idänkirsikorento ovat tuoreimman uhanalaisuusluokituksen mukaan Suomessa elinvoimaisia (LC) lajeja. Täplälampikorento on alun perin levinnyt Etelä- ja Keski-Suomeen. Laji on 1990-luvulta alkaen vähitellen runsastunut ja levittäytynyt Suomessa aiempaa pohjoisemmaksi. Havaintoja on etenkin eteläisiltä rannikkoseuduilta, Kaakkois-Suomen järviolueelta ja Etelä-Hämeestä. Täplälampikorento esiintyy usein yhdessä lummelampikorennon kanssa samoilla alueilla. Lummelampikorento on Suomessa melko laajalla alueella tavattava laji, jonka levinneisyys ulottuu pohjoisessa Oulun Pohjanmaalle ja Kainuuseen saakka. Laji on yleinen Järvi-Suomessa ja osassa maan etelärannikkoa. Idänkirsikorentoa on tavattu Suomessa 2000-luvun puolivälistä lähtien paikallisena eri puolilla etelärannikkoa. Sittemmin laji on vakiinnuttanut asemansa Suomen eteläosissa, ja valtaosa havainnoista on tehty Pori-Tampere-Lappeenranta -linjan eteläpuolella. Pohjoisimmat idänkirsikorentohavainnot on Laji.fi-järjestelmän mukaan tehty Mustasaarella ja Kuopiossa. Kaikki em. sudenkorentolajit viihtyvät rehevillä vesillä, joissa on runsas vesikasvillisuus.

Täplä-, lummelampi- ja idänkirsikorennolle potentiaalisia uhkatekijöitä ovat vesistöjen umpeenkasvu sekä ylituhoitumisen aiheuttama veden samentuminen, happikato ja uposkasvillisuuden väheneminen. Lajien esiintymisiin kohdistuvia haitallisia vaikutuksia voidaan lieventää pitämällä vesialueita auki keinotekoisesti, esimerkiksi ruoppaamalla lisää avovesialueita ja kaivamalla lampareita.

Täplä-, lummelampi- ja idänkirsikorentojen esiintymistä Kutsilanselällä, Savijärvellä ja Vaanilanlahdella kartoitettiin nyt käsiteltävänä olevaa hakemusta varten tehdyissä selvityksissä vuonna 2024. Täplä-, lummelampi- ja idänkirsikorentoa havaittiin kaikilta hakemuksessa mainituilta kunnostuskohteilta. Idänkirsi- ja täplälampikorentoja havaittiin Savijärvellä runsaasti, lummelampikorentoja vain yksi yksilö. Idänkirsi-, lummelampi- ja täplälampikorentoja kaikkia havaittiin Vaanilanlahden alueella, erityisesti lahden etelä- ja itäosissa. Kutsilanselältä havaittiin kartoituksessa niin ikään kaikkia kolmea sudenkorentolajia, lummelampikorennon ollessa Kutsilanselällä runsain (254 yksilöä).

Laji.fi-järjestelmän mukaan täplälampikorennolla on 15 tunnettua havaintopaikkaa Lohjalla ja 147 koko Uudenmaan alueella. idänkirsikorennolla on 18 tunnettua havaintopaikkaa Lohjalla ja 262 koko Uudellamaalla. Lummelampikorennolla on 9 tunnettua havaintopaikkaa Lohjalla ja 153 koko Uudenmaan alueella. Idänkirsikorentoa on tavattu tasaisesti koko maakunnan alueella, painottuen maakunnan eteläosiin.

ELY-keskus katsoo, ettei korentojen elinalueiden ekologinen toiminnallisuus tule häviämään tai heikentymään toimenpiteiden takia. Sen sijaan kunnostuskohteiden umpeen kasvamisen estäminen parantavat myös sudenkorentojen elinalueiden toiminnallisuutta tulevaisuudessa. Toimenpiteet tulevat lisäksi ruoppaussuunnitelmien perusteella

29.9.2025

kohdistumaan vain rajalliseen määrään kaikista näiden lajien Vaanilanlahdella, Savijärvellä ja Kutsilanselällä havaituista esiintymispaikoista. Toimenpiteet voivat kuitenkin hävittää sekä heikentää osaa korentojen lisääntymis- tai levähdyspaikoista sekä aiheuttaa luonnonsuojelulain 70 §:n 1 momentin mukaisten rauhoitussäännösten vastaista häirintää tai vahingoittumista lajin yksilöille.

Hakemuksen mukaisilla toimilla ei arvioida olevan haitallista vaikutusta korentojen paikalliseen, alueelliseen tai valtakunnalliseen suojelutasoon, kun otetaan huomioon näiden lajien tiedossa olevien esiintymien kokonaismäärä Uudenmaan alueella ja lajien koko levinneisyysalueella Suomessa.

Johtopäätös

Edellä esitetyn perusteella hakemuksen mukaisesta poikkeamisesta ei Hämeen ELY-keskuksen näkemyksen mukaan aiheudu haittaa viitasammakon, täplälampikorenon, lummelampikorenon tai idänkirsikorenon suotuisalle suojelutasolle niiden luontaisella levinneisyysalueella.

Poikkeamisen tarpeellisuus

Luonnonsuojelulain 83 §:n 3 momentin 3 kohdan poikkeamisperusteena mainitaan erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavat syyt, mukaan lukien, jos poikkeamisesta on ensisijaisesti merkittävää hyötyä ympäristölle. Euroopan komission 12.10.2021 päivätyssä tiedonannossa (Ohjeasiakirja luontodirektiivin mukaisesta yhteisön tärkeänä pitämien eliölajien tiukasta suojelusta, C(2021) 7301) on todettu, että useimmissa tapauksissa luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettu yleinen etu voi olla erittäin tärkeä vain, jos se on pitkäaikainen. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan Nummi-Pusulan lintuvesien Natura-alueen kunnostustöille on olemassa yleisen edun kannalta pakottava syy, josta on pitkäaikaista hyötyä Natura-alueen suojeluperusteena oleville luontoarvoille.

Kunnostusten ensisijaisena tavoitteena on vesilinnuston levähtämis-, pesimä- ja ruokailuolosuhteiden parantaminen. ELY-keskus yhtyy hakijan näkemykseen siitä, että hakemuksen mukaiset kunnostustyöt parantavat linnuston, mukaan lukien Natura-alueen suojeluperusteena olevien lintulajien pesimä- ja ruokailuolosuhteita alueella lisäämällä avovesialueita, hidastamalla vesialueiden umpeenkasvua ja lisäämällä linnustolle suojaisia pesimäsaarekkeitä. Pitkällä aikavälillä kunnostustyöt tulevat myös parantamaan viitasammakon sekä sudenkorentojen elinmahdollisuuksia alueilla. ELY-keskus katsoo, että hakemus täyttää poikkeamisen tarpeellisuutta koskevan edellytyksen.

Muu tyydyttävä ratkaisu

29.9.2025

Luonnonsuojelulain 83 §:n 3 momentin mukaan poikkeamisen edellytyksenä on, ettei hankkeella tavoitellun päämäärän toteuttamiseksi ole muuta tyydyttävää ratkaisua. Muun tyydyttävän ratkaisun puuttuminen tarkoittaa komission tiedonannon mukaan sitä, että ongelmaa ei voida ratkaista tavalla, johon ei liity poikkeamista. Muita ratkaisuja voivat olla esimerkiksi hankkeiden vaihtoehtoiset sijaintipaikat, erilaiset toteutusasteen tai -suunnitelmat tai vaihtoehtoiset toimet, menettelyt tai menetelmät. Muuta ratkaisua voidaan pitää tyydyttävänä paitsi silloin, kun sillä voidaan saavuttaa poikkeamisen tavoitteet yhtä hyvin, mutta myös silloin, kun poikkeamisesta aiheutuvat haitat eivät ole oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden ja kun muulla ratkaisulla puolestaan taattaisiin oikeasuhtaisuus.

Umpeen kasvavien lintuvesien ainoat realistiset hoitotoimet avovesipinnan lisäämiseksi ovat ruoppaaminen ja keskivedenkorkeuden nosto. ELY-keskus yhtyy hakijan näkemykseen siitä, että kyseisillä lintuvesikohteilla veden pinnankorkeuksiin ei ole mahdollista vaikuttaa, joten ruoppaaminen on ainoa vaihtoehto. Ruoppaustöiden luonteen vuoksi toimenpiteitä ei voida suorittaa tavalla, joka ei hävittäisi tai heikentäisi osaa Vaanilanlahdella, Savijärvellä ja Kutsilanselällä sijaitsevista viitasammakon, täplälampikorenon, lummelampikorenon ja idänkirsikorenon lisääntymis- tai levähdyspaikoista tai aiheuttaisi edellä mainituille lajeille luonnonsuojelulain 70 §:n 1 momentissa tarkoitettuja vaikutuksia toimenpidealueilla. Toimenpiteillä arvioidaan lisäksi olevan kokonaisuudessaan todennäköinen positiivinen vaikutus pitemmällä aikavälillä elinympäristöjen monimuotoisuuden lisääntymisen kautta.

Edellä esitetyn perusteella Nummi-Pusulan lintuvesien Natura-alueen osaaluiden, Kutsilanselän, Savijärven ja Vaanilanlahden kunnostustöille ei ole olemassa sellaista muuta tyydyttävää ratkaisua, joka ei edellyttäisi viitasammakon, täplälampikorenon, lummelampikorenon ja idänkirsikorenon lisääntymis- ja levähdyspaikkojen suojelusta taikka näiden lajien rauhoitussäännöksistä poikkeamista, ja joka mahdollistaisi poikkeamisella tavoitellun päämäärän saavuttamisen. ELY-keskus katsoo lisäksi, että poikkeamisella tavoiteltu päämäärä on oikeassa suhteessa poikkeamisesta edellä mainituille lajeille aiheutuviin vaikutuksiin.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 69, 70, 78, 83, 121 §

Valtioneuvoston asetus luonnonsuojelusta (1066/2023), 6, 9 §

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

29.9.2025

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Hämeen ELY-keskus on lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §:n nojalla päättänyt, että tämä päätös pannaan täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

Lupa myönnetään luonnonsuojelua edistävään lintuvesikunnostukseen, jonka voidaan katsoa edistävän yleistä etua. Kunnostustöiden toteutuminen hakemuksen mukaisesti jo lokakuun alusta 2025 alkaen edellyttää luvan välitöntä täytäntöönpanoa. Päätöksen täytäntöönpanoa ei näin ollen voida yleisen edun vuoksi lykätä.

KÄSITTELYMAKSU

maksutta

Valtioneuvoston asetuksen (794/2024) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025 mukaan luonnonsuojelua edistävään tutkimus- tai opetustarkoitukseen taikka ennallistamis-, kunnostus- ja hoitotoimiin myönnettävät poikkeukset ja luvat ovat maksuttomia.

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

ASIAKIRJAN HYVÄKSYNTÄ

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt johtava asiantuntija Riitta Ryömä ja ratkaissut yksikön päällikkö Elina Mäkäläinen. Merkinnät hyväksynnästä ovat asiakirjan lopussa.

Tiedoksianto

Päätös ja tiedoksianto siitä julkaistaan ELY-keskuksen verkkosivuilla.

Päätös

Luvan saajalle sähköpostilla

Tiedoksi:

sähköpostitse:
Lohjan kaupunki

29.9.2025

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri
Ympäristöministeriö

LIITTEET

valitusosoitus

Tämä asiakirja HAMELY/1009/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument HAMELY/1009/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Ryömä Riitta 29.09.2025 12:09

Ratkaisija Mäkäläinen Elina 29.09.2025 12:10

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen tyytymätön saa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) mukaisesti hakea siihen muutosta Hämeenlinnan hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksi-saantipäivää ei oteta lukuun. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, va-punpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tiedoksisaantipäivä lasketaan seuraavalla tavalla. Jos päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä, sen katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Jos päätös on postitettu tavallisena kirjeenä, sen katsotaan tulleen tiedoksi seitsemäntenä päivänä postituspäivästä, jollei muuta näytetä. Viranomaisen katsotaan kuitenkin saaneen tiedon kirjeen saapumispäivänä. Jos tiedoksi-anto toimitetaan todisteellisesti saantitodistusta tai tiedoksiantotodistusta vastaan taikka haastetiedoksian-tona, käy tiedoksiantoaika ilmi saantitodistuksesta tai muusta kirjallisesta todistuksesta. Jos päätös on an-nettu tiedoksi todisteellisena sähköisenä tiedoksiantona, kuten viranomaisen sähköisestä järjestelmästä, päätös katsotaan annetun tiedoksi, kun se on noudettu viranomaisen osoittamasta järjestelmästä. Jos asia-kirjaa ei ole noudettu seitsemän päivän kuluessa viranomaisen ilmoituksesta, tiedoksiannossa noudate-taan, mitä hallintolaissa (434/2003) säädetään. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katso-taan annetun tiedoksi kolmantena päivänä tiedoksianto- tai saantitodistuksen osoittamasta päivästä. Jos tiedoksianto toimitetaan yleistiedoksiantona, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päi-vänä yleistiedoksiannon julkaisemisajankohdasta. Jos tiedoksianto toimitetaan julkisella kuulutuksella, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta, miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta, mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi ja vaatimusten perustelut
- postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja yhteystiedot.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon muutosta haetaan, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- tiedoksisaantitodistus tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiamiehen valtakirja; asianajajan, julkisen oikeusavustajan tai luvan saaneen oikeudenkäyntiavusta-jan tulee esittää valtakirja vain, mikäli hallinto-oikeus niin määrää
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viran-omaiselle.

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän toimittaminen on lähettäjän vastuulla. Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen val-tuuttamansa asiamies tai lähetin välityksellä. Sen voi lähettää myös postitse, telekopiona tai sähköpostina. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeuden kirjaamon aukioloaika on arkisin kello 8.00–16.15. Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa:

<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Oikeudenkäyntimaksu

Asian käsittelystä hallinto-oikeudessa peritään tuomioistuinmaksulain (1455/2015) nojalla oikeudenkäynti-maksu. Tuomioistuinmaksulaissa on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Tuomioistuinmaksulaki:

<https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455>

Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) nojalla annettu oikeusministeriön asetus (1020/2024) tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta on tullut voimaan 1.1.2025.

Asetuksen 1 §:n mukaan oikeudenkäyntimaksu hallinto-oikeudessa on tällä hetkellä 310 euroa. Ajantasainen tieto oikeudenkäyntimaksuista löytyy täältä:

<https://oikeus.fi/tuomioistuimet/fi/index/asiointijulkisuus/maksut/oikeudenkayntimaksuthallinto-oikeudessa.html>

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 Hämeenlinna
Käyntiosoite: Arvi Kariston katu 5, 13100 Hämeenlinna
Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi
Puhelin: 029 56 42210; Faksi: 029 56 42269